حکومەتی هەرێمی ئۆنتاریۆ لە کەنەدا دادگای شەریعەتی ئیسلامی ڕەت کردەوە

کەژاڵ حەمە ڕەشید
kazhalh@yahoo.com

- "نە دادگای شەریعەت نە دادگای دینی لە ئۆنتاریۆ قبول ناکەین، تەنها یەك یاسا لە ئارادا دەبێت بۆ هەمووان... سەرۆك وەزیرانی هەرێمی ئۆنتاریۆ " دیلتۆن ماگوینتی"
- ئۆنتاریۆ نابێت بە یەکەم ولایەتی ڕۆژئاوایی کە ڕێگە بدات بە بەکارهێنانی دین و مەزهەبێکی کۆنی سەدان ساڵ لەمەو بەر کە پێی دەڵێن یاسای شەریعەت بۆ دیاریکردنی مەسەلە پەیوەندارەکان بە خێزان لە نێو خیزانە موسولمانەکاندا...
- ماگوینتی لە ووتەیەکیدا بۆ کەنەدا پرێس ووتی " هەموو دادگا دینیەکان لە کاردەخەین لە هەرێمی ئۆنتاریۆدا..."
- هەروەها لە چاوپێکەوتنێکی تەلفۆنیدا لەگەڵ وەکالەتی ناشنال نیوس ووتی بەخێرایی هەوڵ دەدەین بۆ دابرینی ئەو دادگا دینیانە لە یاسا کە بۆ چەند ساڵێکە لەلایەن کرستیانەکان و جوولەکەکانەوە لەژێر چاودێری حکومەتی ئۆنتاریۆدا کاردەکەن...
- ماگوینتی ووتی دادگا دینیەکان بنەما پایەییەکانی کۆمەڵگاکەمان دەخاتە ژێر پرسیارەوە. وە بەڵێنی دا بە حکومەتەکەی کە لە نزیکترین ماوەدا یاسایەك دابنێت بۆ لە یاسا دابرینی ئەوانە لە ئۆنتاریۆدا...
- هەرەها وتی لەمە زیاتر نابێت یاسا دینیەکان بریار لەسەر مەسەلە خێزانیەکان بدەن...

زیاتر لە ساڵ و نیویێك لەمەو بەر نوێنەرانی گروپە ئیسلامیەکان پرۆژەی دامەزراندنی دادگایەکی ئیسلامی کە بە پێی یاساکانی شەریعەت بەرێوەبچێت بۆ دیاریکردن و بریاردان لەسەر پەیوەندیە خێزانیەکان لە نێو خێزانە ئیسلامەکانی هەرێمی ئۆنتاریۆ لە کەنەدا پێشنیارکرد. حکومەتی لیبرالی کەنەدا لەژێر پەرچەمی مەلتی کەلچرەلیزمداو بەبەهانەی دژی راسیستی خەریکی قبولکردنی پرۆژەکەبوو. پاش ئەم بریارە نارەزایەتیەکی فراوان لە دژی ئەو کارە لەلایەن زۆرێك لە سیاسەتمەداران و رۆشنبیران و نووسەران و رێکخراوەکانی ژنان و رێکخراوەکانی مافی مرۆڤ لەلایەك لەلایەکی تر نارەزایەتیەکی بەهێز لە نێو ژنان و پیاوانی نێو کۆمیونیتیە جۆراو جۆرەکاندا بەتایبەتی ئەوانەی کە لە وولاتە ئیسلامیەکانەوە هاتوون و خۆیان بەعەمەلی دواکەوتوویی ئەو یاسایانەیان تەجروبە کردبوو وەك ئێران و عێراق و هند و پاکستان و ئەفغانستان...هتد سەری هەلدا. سەرئەنجام دوێنێ 11ی سێپتەمبەری 2005 بریاری دامەزراندنی دادگای شەریعەت لە ئۆنتارۆ لە زەمانی سەرۆکی حکومەتی ئۆنتاریۆ (دالتۆن ماکوینتی) ڕەت کرایەوە.

لەم ماوەی دووسالەدا کەسایەتیە سیاسیەکانی دژ بەدادگای شەریعەت بەردەوام لە گفتو گۆو مشتوومرو جەنگدا بوون لەگەل لایەنەکانی پەیوەندار بەو مەسەلەیە. رۆژنامەنووسان و نووسەران زۆریان پرکردەوە لە لاپەرەی رۆژنامەو گۆڤارەکان سەبارەت بەو مەسەلەیە. رێکخراوەکانی ژنان و خەلکی سکیولار خەریکی میتینگ و کۆنفرانس و رێکخستنی خۆپیشاندان بوون لە دژی ئەو دادگایە.
لەژێر فشارو ترسی ئەم نارەزایەتیانەدابوو هەر دیسەمبەری سالی پار نمایندەی گشتی پێشووی ناشنال دیموکرات پارتی(NDP) حکومەتی ئۆنتاریۆی ئاگادارکردەوە لە مەترسی ئیجراییکردنەوەی دادگای شەریعە.

هۆما ئەرجوماند یەکێك لە کەسایەتیە ناسراوو ماندوونەناسەکانی ئەو نارەزایەتیانە بوو. هۆما کەمپینێکی دژی دادگای شەریعە بەرێخست کە لە هەندێك لە شارەکانی تری کەنەداو هەروەها لە هەندێك لەوولاتانی تری ئەوروپاوە پشتیوانی لێدەکرا. کۆنفرانسی 12ی ئۆگەست واتە مانگێك لەمەو بەر یەکێك لە چالاکیە کانی کەمپینی دژی دادگای شەریعە بوو. یەکێك لە ووتەبێژانی ئەو کۆنفرانسە "ئەییان هیرسی" ژنە سیاسەتمەداری هۆلەندی بوو کە بە یەکێك لە بەرجەستەترین کەسایەتیە سیاسی و کاریگەرەکانی ئەم سەردەمە ناسراوە. هەروەها جۆن کالوود– نووسەرو رۆژنامەنووس، سالی ئارمسترۆنگ–رۆژنامەنووس، ئیلیکا ئینۆلا–نوێنەری مافەکانی ژنان، بۆنی دیمۆند–بەرێوەبەری تەنفیزی پەیوەند بە یاساو ژن، ئەماندا دەیل،،،هتد ئەمانە کەسانی ناسراوی دژی دادگای شەریعە بوون و قسەکەری میتینگ و خۆپیشاندانەکان بوون.
رۆژی 8ی سیبتەمبەر ، واتە تەنها هەفتەیەك لە مەوبەر بەسەرپەرشتی کەمپینی دژی دادگای شەریعە و بەتاییەتی هەلسوراوی سەرەکی ئەو کەمپینە هوما ئەرجوماند خۆپیشاندانێك لە کووینس پارك لەبەردەم کۆشکی پەرلەمانی ئۆنتاریۆدا لە تۆرۆنتۆی پایتەختی ئۆنتاریۆ بەرێخرا. بۆ پشتیوانی کردنی ئەم خۆپیشاندانە لە هەمان کاتدا لە شارەکانی تری کەنەدا لە ئۆتاوا و ڤکتۆریا خۆپیشاندان بەرێخرا. هەروەها لە ئەوروپا لەولاتانی سوید، ئەلمانیا، هۆلەندا بەهەمان شێوە و لە هەمان کاتدا خۆپیشاندان بەرێخرا. ئەوە بوو هەفتەیەك بەدوای ئەو خۆپیشاندانەدا پەرلەمان بریاری دامەزراندنی دادگای شەریعەی رەت کردەوە. ئەمەش سەرکەوتنێکی گەورەی سکۆلاریزم و شکستێکی ئیسلامی سیاسی بوو. بەو هیوایەی لە کوردستان و لە عێراقیش نارەزایەتی خەلکی سکۆلار بتوانی دەستورێك بسەپێنێ دابراو لە یاساکانی شەریعەو دینی ئیسلام .

Ayaan Hersi Ali **Homa Arjomand**

Amanda Dale June Callwood <u>Elka Ruth Enola</u> Sally Armstrong

خۆپیشاندانەکانی ئۆتاوا ، تۆرۆنتۆ، ڤکتۆریا، سوید، ئەڵمانیا، هۆڵندا

سەرچاوەکان:

1. http://www.thestar.com/ Toronto Star **Mon. Sep. 12, 2005.**
2. <u>http://www.mytelus.com/news</u>
3. <u>http://www.nosharia.com/</u>